Adroddiad i'r:	**Pwyllgor Craffu Partneriaethau**
Dyddiad y Cyfarfod:	**24 Gorffennaf 2014**
Aelod Arweiniol:	**Aelod Arweiniad dros Ofal Cymdeithasol (Gwasanaethau Plant ac Oedolion)**
Swyddog:	**Rheolwr Gwasanaeth Ymyrraeth, Strategaeth a Chefnogaeth Gynnar**
Awdur yr Adroddiad:	**Rheolwr Gwasanaeth Ymyrraeth, Strategaeth a Chefnogaeth Gynnar**
Teitl:	**Teuluoedd yn Gyntaf**

---

1. Am beth mae'r adroddiad yn sôn?

1.1 Cynnydd y darparwyr hyd yn hyn wrth gyflwyno eu gwasanaethau, Cynllun Gweithredu Teuluoedd yn Gyntaf a Chanlyniad 4 o'r Cynllun MAWR.

2. Beth yw'r rheswm dros wneud yr adroddiad hwn?

2.1 Rhoi gwybodaeth ynghylch cyflwyno prosiectau Teuluoedd yn Gyntaf hyd yn hyn, er mwyn sicrhau bod yr holl brosiectau sydd wedi'u comisiynu:

- ar y trywydd cywir i gyflwyno'r canlyniadau disgwyliedig yn unol ag amcanion eu tendr;
- yn cyflwyno canlyniadau gwell ar gyfer defnyddwyr gwasanaeth;
- yn gwneud defnydd effeithiol ac effeithlon o'r adnoddau ariannol a ddarparwyd.

3. Beth yw'r Argymhellion?

3.1 Mae'r Pwyllgor Craffu Partneriaethau yn darparu arsylwadau ar gynnydd hyd yn hyn o ran cyflwyno Rhaglen Teuluoedd yn Gyntaf.

4. Manylion am yr adroddiad

4.1 Mae Teuluoedd yn Gyntaf yn rhaglen arloesol sy'n hyrwyddo datblygiad systemau a chefnogaeth aml asiantaeth effeithiol, yn ôl ardaloedd awdurdodau lleol, gyda phwyslais clir ar atal ac ymyrraeth gynnar ar gyfer teuluoedd, yn enwedig y rheini sy'n byw mewn tlodi. Bydd Teuluoedd yn Gyntaf, ynghyd â Dechrau'n Deg a Cymunedau yn Gyntaf, yn helpu i gyflwyno gweledigaeth Llywodraeth Cymru o fodel dinasyddiaeth sy'n cyflwyno gwasanaeth hygyrch, esmwyth yn y gymuned gan bobl fedrus, sy'n cydweithio i sicrhau bod y ddarpariaeth yn cyfateb yn well i anghenion unigol.

4.2 Cyngor Sir Ddinbych sydd yn gweinyddu'r Rhaglen rhwng 2011-15, a dyrannwyd grant dros y tair blynedd ddiwethaf i Sir Ddinbych o £1.3m y flwyddyn. Cynhelir y rhaglen hyd at 2017.

4.3 Prif ofynion y Rhaglen yw:

- Fframwaith Asesu Teuluoedd ar y Cyd (FfATC) (asesiad cynnar o anghenion teulu ac ymyrraeth aml asiantaeth mewn da bryd);
- Tîm o Amgylch y Teulu (cydlynwyr sydd yn cwblhau Fframwaith Asesu Teuluoedd ar y Cyd ac yn cydlynu ystod eang o gefnogaeth y gellir ei gyflwyno mewn modd sy'n addas i'r teulu); a
- gwasanaethau sydd wedi'u comisiynu'n strategol i gyflwyno cefnogaeth i deuluoedd

4.4 Fe adolygir contractau'r holl wasanaethau a gomisiynwyd ddwywaith y flwyddyn ac mae Bwrdd Prosiect Teuluoedd yn Gyntaf wedi bod yn craffu ar ganlyniad yr adolygiadau. Cafodd contractau eu hymestyn am un flwyddyn (2014-15), a gwnaed newidiadau i rai gwasanaethau. Cafodd contract y Consortiwm Chwarae ei ddigomisiynu ar gyfer 2014-15.

4.5 Gweithgaredd 2013-14

4.5.1 Cafodd 377 o deuluoedd eu cyfeirio at raglen Teuluoedd yn Gyntaf yn ystod 2013-14, a daeth y cyfeiriadau o ystod o ffynonellau (gan gynnwys y Gwasanaethau Cymdeithasol, Iechyd, Ysgolion, gwasanaethau a gomisiynwyd, gwasanaethau iechyd meddwl plant a phobl ifanc)

4.5.2 Mae 70 wedi cwblhau Fframwaith Asesu Teuluoedd ar y Cyd drwy Dîm o Amgylch y Teulu (TAT).

4.5.3 Mae 203 o deuluoedd wedi derbyn gwasanaeth a gomisiynwyd drwy Banel Teuluoedd yn Gyntaf (panel aml asiantaeth sy'n cydlynu atgyfeiriadau Teuluoedd yn Gyntaf o dan drothwy Tîm o Amgylch y Teulu). Cafodd cyfanswm o bron i 35,000 o unigolion fynediad i wasanaethau a gomisiynwyd yn ystod 2013/14 (serch hynny, dylid nodi y bydd yna adegau pan fydd unigolion wedi defnyddio mwy un gwasanaeth lawer gwaith (ac felly wedi cael eu cyfrif ddwywaith).

4.6 Model Cyflwyno Ddiwygiedig 2014-15 ymlaen

4.6.1 Cynhaliwyd gwerthusiad o broses Panel Teuluoedd yn Gyntaf a Thîm o Amgylch y Teulu ar ddiwedd cyfnod 2013-14 a chafodd nifer o wersi eu dysgu. Cafodd y gwersi hyn, ochr yn ochr â gofynion perfformiad parhaol gan Lywodraeth Cymru, eu hystyried wrth wneud newidiadau i fodel Teuluoedd yn Gyntaf.

4.6.2 Mae'r model cyflwyno newydd wedi cyflwyno ymagwedd gydlynol sydd yn canolbwyntio mwy ar deuluoedd unigol ar draws y rhaglen gyfan drwy Gonsortiwm Cefnogaeth Ieuenctid a Gwasanaeth Cefnogaeth i Deuluoedd (yn hytrach na'r rheini sydd ond yn cael eu cefnogi drwy Dîm o Amgylch y Teulu). Yn ogystal â hyn, mae'r model newydd yn galluogi i'r comisiynwyr dracio a monitro'r gwahaniaeth a wnaed i deuluoedd cyfan ac nid effaith darparwyr gwasanaeth unigol.

4.6.3 Mae gweithredu'r model diwygiedig yn cynnwys Fframwaith Asesu Teuluoedd ar y Cyd (FfATC) yn electronig. Yn 2013-14, cafodd modiwl o fewn y system Capita ei sicrhau (wedi'i weinyddu gan Tîm Data ar ran Cyngor Sir Ddinbych), sydd yn darparu cronfa ddata o gwsmeriaid a pherfformiad ar gyfer y rhaglen gyfan gyda chyfleoedd yn y dyfodol i alinio â Dechrau'n Deg ac Addysg sydd hefyd yn defnyddio Capita. Mae gwaith yn mynd rhagddo er mwyn dod o hyd i atebion i broblemau diogelwch TG i hwyluso'r gwasanaethau Cefnogaeth i Ieuenctid a Chefnogaeth i Deuluoedd (mae'r ddau yn allanol i Sir Ddinbych).

4.7 Mewn cysylltiad â’r gwaith y soniwyd amdano uchod, mae’r Gwasanaeth Plant a Theuluoedd wedi llunio Fframwaith Rheoli Perfformiad, a’r nod yw mesur a monitro effaith gwasanaethau ymyrraeth cynnar ar y ddarpariaeth statudol. Bydd yr adroddiad cyntaf sydd yn defnyddio’r fframwaith yma’n cael ei gyhoeddi fis Gorffennaf.

5. Sut mae'r penderfyniad yn cyfrannu at y Blaenoriaethau Corfforaethol?

5.1 Mae’r Rhaglen Teuluoedd yn Gyntaf yn gyfrannwr pwysig i’r:

- Cynllun Corfforaethol: “Pobl ddiamddiffyn yn cael eu diogelu ac yn gallu byw mor annibynnol â phosibl”.
- Y Cynllun Mawr: “Canlyniad 4 - Teuluoedd sy’n agored i niwed yn Sir Ddinbych yn cael cymorth i fyw’n rhydd o dlodi, lle medrent fod yn annibynnol a ffynnu”.

6. Beth fydd yn ei gostio a sut bydd yn effeithio ar wasanaethau eraill?

6.1 Cyfanswm grant Teuluoedd yn Gyntaf Sir Ddinbych yw £1.3m y flwyddyn. Mae dyraniad y grant hwn ar gyfer 2014-15 i’w weld yn *Atodiad 1.*

6.2 Fe fydd yna ostyngiad yn y grant ar gyfer 2015-17, serch hynny nid yw Llywodraeth Cymru wedi cadarnhau’r gyllideb ar gyfer 2015-17 eto.

7. Beth yw'r prif gasgliadau o'r Asesiad o'r Effaith ar Gydraddoldeb (EqIA) a gynhaliwyd ar y penderfyniad?

7.1 Mae’r asesiad wedi nodi na fydd datblygiad y gwasanaeth hwn yn amharu ar y nodweddion amddiffyn (gweler Atodiad 2).

8. Pa ymgynghori a wnaed gyda’r Pwyllgorau Craffu ac eraill?

8.1 Bwrdd Prosiect Teuluoedd yn Gyntaf.

8.2 Digwyddiad Budd-ddeiliad ar fodel cyflwyno diwygiedig arfaethedig a gofynion datblygu gweithlu (gyda darparwyr Teuluoedd yn Gyntaf).
Gwerthuso model cyflwyno 2012-14 gyda theuluoedd a budd-ddeiliaid. Trosolwg o ymatebion gwerthuso:

8.3 Partneriaeth Plant, Pobl Ifanc a Theuluoedd.

9. Datganiad y Prif Swyddog Cyllid

9.1 Mae’n rhaid i’r Rhaglen gael ei chyflwyno o fewn y cyllid sydd ar gael.

10. Pa risgiau sy’n bodoli ac a oes unrhyw beth y gallwn ei wneud i'w lleihau?

10.1 <u>Canllaw Rhaglen 2014-17</u>
Mae pob awdurdod yng Nghymru yn aros am y canllawiau newydd y mae Llywodraeth Cymru wrthi’n eu paratoi. Mae Llywodraeth Cymru wedi cael gwybod am y peryglon i’r Rhaglen oherwydd yr oedi yma.

10.2 Cyllid 2015-17

Nid ydi'r awdurdodau lleol ar draws Cymru wedi derbyn gwybodaeth ynglŷn â dyraniadau awdurdodau lleol ar gyfer cyfnod 2015-17 eto. Yn ystod cyfarfod fis Hydref 2013, gyda Rheolwr Cyfrif Rhanbarthol Gogledd Cymru oedd yn cynrychioli Llywodraeth Cymru, fe awgrymwyd bod yna debygolrwydd o ostyngiad o £2.3m i'r Rhaglen ar draws Cymru ar gyfer cyfnod 2015-16 (gan leihau'r grant i awdurdodau lleol).

10.3 Yr Amserlen yn Llithro

Gallai goblygiadau 10.1 a 10.2 uchod gael effaith negyddol ar yr amserlen dendro, ac felly gallai effeithio ar gyflwyno Rhaglen newydd a gomisiynwyd o 1 Ebrill 2015.

10.4 Rhaglen Teuluoedd yn Gyntaf ar draws Cymru

Does yna ddim awgrym gan Lywodraeth Cymru o fwriad i gyflwyno'r gwasanaethau i deuluoedd diamddiffyn ar ôl 31 Mawrth 2017, hy, a fydd y Rhaglen yn parhau, neu a fydd rhywbeth arall yn cael ei gyflwyno yn ei lle.

11. Pŵer i wneud y Penderfyniad

Erthyglau 6.1 a 6.3.4 (b) o Gyfansoddiad y Cyngor.

Swyddogion Cyswllt:
Swyddog Rhaglen Teuluoedd yn Gyntaf – Gwasanaeth Ymyrraeth a Chefnogaeth Gynnar
Ffôn. 01824 712297